

## POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Generalnego Dyrektora  
Dróg Krajowych i Autostrad  
przeciwko D. sp. z o.o. w C. i B.  
k.s. z siedzibą w P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 lutego 2020 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 23 listopada 2018 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę  
8.100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem zwrotu kosztów  
postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 listopada 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację  
pozwanych D. sp. z o. o. w C. i B. k.s. w P. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z  
dnia 6 lutego 2017 r. zasądającego na rzecz powoda Skarbu Państwa -

Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad kwotę 534.800,49 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem roszczenia regresowego powstałego wskutek zapłaty przez powoda, jako inwestora wynagrodzenia należnego podwykonawcy.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanych. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazali, że w sprawie zachodzi konieczność wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie tj. art. 647<sup>1</sup> § 2 oraz art. 647<sup>1</sup> § 5 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 maja 2017 r., wyrażająca się występowaniem zagadnień prawnych, które wymagają odpowiedzi na następujące pytania:

1. „czy zgoda na zawarcie umowy z podwykonawcą może być wyrażona przez inwestora w dowolnym momencie, nawet już po wykonaniu umowy podwykonawczej oraz przez sam fakt uznania roszczenia podwykonawcy o zapłatę wynagrodzenia i dokonanie jego zapłaty”,

2. „czy podstawę roszczenia inwestora względem generalnego wykonawcy wynikającego z dokonania bezpośredniej płatności na rzecz podwykonawcy stanowi art. 518 k.c., czy roszczenie to ma charakter odszkodowawczy i jego podstawę stanowi art. 471 k.c., a w konsekwencji jedną z jego przesłanek stanowi wykazanie poniesienia szkody przez inwestora”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania raz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżących, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej

okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżących obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Oparcie z kolei wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżących rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Skarżących obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji jurystycznej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinni także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej. Nie istnieje przy tym potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl., z dnia 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl., z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl., i z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymagań.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że zgoda inwestora na zawarcie umowy o roboty budowlane przez wykonawcę z podwykonawcą, z uwagi na jej gwarancyjny charakter, może być wyrażona przed zawarciem umowy z podwykonawcą, w chwili jej zawierania oraz w toku jej wykonywania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2007 r., II CSK 108/07, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2008 r., V CSK 492/07, niepubl., z dnia 2 lipca 2009 r., V CSK 24/09, niepubl., z dnia 27 czerwca 2013 r., III CSK 298/12, niepubl., z dnia 27 maja 2015 r., II CSK 483/14, niepubl., i z dnia 18 czerwca 2015 r., III CSK 370/14, niepubl.). W części orzeczeń Sąd Najwyższy przyjął nawet, że zgoda inwestora może mieć charakter następczy, a więc może być nawet wyrażona *post factum*, w tym także po wykonaniu już w całości umowy przez podwykonawcę (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2013 r., III CSK 298/12, niepubl. oraz z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 152/10, IC 2012, nr 1, str. 42).

Ponadto zachowanie inwestora na etapie po wykonaniu umowy, w tym uznanie roszczenia podwykonawcy o zapłatę wynagrodzenia i dokonanie jego zapłaty, może świadczyć o tym, że wyraził on już uprzednio zgodę na zawarcie umowy z podwykonawcą. Inwestor może bowiem wyrazić zgodę na zawarcie umowy z podwykonawcą przez każde zachowanie, które w sposób dostateczny ujawnia jego wolę (art. 60 k.c.) (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 6/08, OSNC 2008, nr 11, poz. 121, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2016 r., III CZP 108/15, OSNC 2017, nr 2, poz. 14 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 152/10, i z dnia 20 sierpnia 2015 r., II CSK 551/14, niepubl.). Nie istnieje zatem potrzeba ponownego wypowiedzania się przez Sąd Najwyższy odnośnie do granic temporalnych udzielania przez inwestora zgody na zawarcie umowy o roboty budowlane z podwykonawcą.

Zgodnie z dominującym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem art. 647<sup>1</sup> § 5 k.c. statuuje ustawową bierną solidarność o charakterze gwarancyjnym w postaci odpowiedzialności ex lege za cudzy dług, czego celem jest zapewnienie ochrony podwykonawcom. Podstawę rozliczeń regresowych między inwestorem a wykonawcą stanowi natomiast art. 376 § 1 k.c. Roszczenie regresowe powstaje dopiero po dokonaniu spłaty wierzyciela (podwykonawcy) (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2006 r., III CZP 36/06, OSNC 2007 nr 4, poz. 52 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2001 r., V CKN 500/00, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 90, z dnia 15 listopada 2006 r., V CSK 221/06, OSNC – ZD 2008, nr A, poz. 8, z dnia 11 stycznia 2008 r.,

V CSK 179/07, OSNC - ZD 2008, nr D, poz. 100, z dnia 17 lutego 2011 r., IV CSK 293/10, niepubl., z dnia 11 lipca 2014 r., III CSK 245/13, PPE 2015/7, s. 43, z dnia 14 stycznia 2016 r., IV CSK 179/15, niepubl., z dnia 11 lutego 2016 r., V CSK 339/15, niepubl., z dnia 5 października 2016 r., III CZP 50/16, niepubl., z dnia 21 października 2016 r., IV CSK 834/15, niepubl., i z dnia 28 kwietnia 2018 r., I CSK 157/18, niepubl.). Odmienny jednostkowy pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2008r., III CSK 119/08 (OSNC 2009, nr 9, poz. 130) spotkał się z krytyką w doktrynie i nie był kontynuowany w dalszym orzecznictwie.

Odmienną kwestią jest możliwość przeciwstawienia roszczeniu regresowemu inwestora przez wykonawcę, zarzutu potrącenia w przypadku gdy inwestor w pełni nie zaspokoił jego roszczeń z tytułu wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2008 r., V CSK 179/07, OSNC – ZD 2008, nr D, poz. 100).

Ubocznie zauważenia wymaga, że Sąd Najwyższy już odmawiał przyjęcia skarg kasacyjnych skarżących do rozpoznania, w których wnioski o ich przyjęcie do rozpoznania były oparte na podobnej lub identycznej argumentacji prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2019 r., I CSK 3/19, niepubl., z dnia 24 października 2019 r., I CSK 295/19, niepubl., z dnia 19 grudnia 2019r., I CSK 536/19, niepubl.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 3, art. 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398<sup>21</sup> k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018, poz. 265).

aj